

МОДЕЛЮВАННЯ СЦЕНАРІЇВ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Губарева І.О.

*Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України,
м. Київ*

Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» визначено, що інтеграція в політичні та економічні структури ЄС є пріоритетним напрямом для України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає проведення системних соціально-економічних реформ, спрямованих на демократичний розвиток, економічний добробут та зміцнення безпеки країни як основи підвищення стійкості національної економіки та виконання вимог, необхідних для набуття Україною членства в ЄС. Стан національної безпеки все в більшій мірі залежить від стану економіки, що дозволяє говорити про актуальність проблеми забезпечення економічної безпеки країни та необхідність розробки концепції її формування. Найбільш універсальним інструментом моделювання забезпечення економічної безпеки країни є імітаційне моделювання, яке дозволяє вивчити основні закономірності її функціонування та визначити можливі шляхи розвитку. Для аналізу причинно-наслідкових зв'язків при забезпеченні економіки країни пропонується використовувати імітаційну модель, яка враховує розвиток її складових: економічної, політичної, соціальної та духовної. В якості критерію ефективності управління економічною безпекою країни використано комплексний показник безпеки економіки країни. Імітаційна модель процесу забезпечення економічної безпеки країни має такі компоненти: «Економічна складова», «Соціальна складова», «Політична складова», «Духовна складова».

На основі розробленої імітаційної моделі був проведений аналіз різних сценаріїв розвитку процесу забезпечення економіки України за її складовими: економічною, політичною, соціальною, духовною. У процесі дослідження було побудовано сценарії забезпечення економіки України за трьома прогнозами: оптимістичний (покращення стану управління окремими складовими економічної безпеки); базовий (всі змінні моделі залишаються стабільними); песимістичний (погіршення стану управління окремими складовими економічної безпеки). Аналіз побудованих сценаріїв показав, що найбільш перспективним є сценарій одночасного покращення захисту від загроз у всіх сферах.

Запропоновано методичне забезпечення формування економічної безпеки України на підґрунті поєднання сценарного підходу з принципами системної динаміки, що дозволило враховувати розвиток економічної, політичної, соціальної, духовної складових безпеки національної економіки та здійснювати вибір важелів державного регулювання. Розроблено сценарії забезпечення економіки України, які враховують вплив активізації інтеграційних процесів. Найбільш ефективним сценарієм забезпечення економіки України є підвищення захисту від загроз за всіма складовими економічної безпеки: економічною, політичною, соціальною та духовною.